

279. Van Dale, de letter C (5)

1. Als voorafje hadden we een consumptie-ei en als toetje een consumptie-ijsje. De ziekte was contagieus. Dat is geheel conto vostro (vostro conto). Een contre-épreuve is een afdruk in spiegelbeeld ter controle. De bewijsvoering bevatte contradictiones explicitae. Was deze vrouw consummabel en haar appel consumabel? Een aantal muziektermen zijn: con grazia (bevallig), con moto (levendig), con precisione (heel nauwkeurig), con sordino (met demper) en continuo. Conveniencefood is gemaksvodsel. We kennen de Nationale Conventie (Frankrijk, 1792) en de Berner Conventie. Een conveyer is een transporteur. Een convoyeur begeleidt een konvooi.

2. De coolingdown staat tegenover de warming-up. Het co-ouderschap is niet eenvoudig. Zijn copia verborum was enorm. De afkorting COPD staat voor chronic obstructive pulmonary disease. Een copperhead is een giftige Amerikaanse ratelslang. Zoek eens op wat een copoclefiel is. De een zijn dood is de ander zijn brood; de ultieme restanten daarvan zijn voor de coprofaag. Een copula is een koppelwerkwoord. De armzalige copycat imiteerde Chaplin. Een ander woord voor coq-à-l'âne is wartaal. De coq-au-vin is een gerecht van kip. Coquilles Saint-Jacques zijn jakobsschelpen. De stad Korinthe had een nogal Korinthische omgeving.

3. Hij droeg een corduroybroek, of was het een manchesterbroek? Een beetje bonbons doe je in een cornet. Een cornet-à-pistons is een koperen blaasinstrument; verkorting: piston. Cornrows zijn een soort van kapsel. Met cornucopia (cornu copiae) wordt de hoorn des overvloeds bedoeld. Coronairarterieën zijn kransslagaderen. Na een coronary bypass is coronary care broodnodig. Corpo di bacco is de bastaardvloek 'goeie hemel'. In de studentensociëteit heerste een corporale sfeer. De corporate governance was van hoog niveau. Het corps de ballet verzorgt het groepswork. Het Corpus Christi is de geconsacreerde hostie. Het corps diplomatique - waaronder attachés - wordt aangeduid met de letters CD. Het corpus delicti was verdwenen. Corrida's (corridas de toros) zouden verboden moeten worden. Een corselet is een combinatie van korset en bustehouder.

4. De hoogleraren verschenen cortègegewijs. De Cortes is senaat en volksvertegenwoordiging in Spanje en in Portugal. Ze was een coryfeeënplakster. In de wiskunde is de cosech de cosecans hyperbolicus. De cosa nostra vinden we op Sicilië. Een cosmetologe bestudeert de cosmetiek. De cosmos is een veelkleurig klein onderdeel van de totale kosmos. Costa's vindt je collega in principe niet in Costa Rica. Costumier recht is gewoonterecht en een costumière naait kostuums. Op een cosy corner neem je je gemak. Een beklagde kan bij contumacie veroordeeld worden. Hij was een vet coole kerel. Coördinaten zijn meestal cartesiaans.

5. Coplanaire punten en lijnen liggen in één vlak. De copywriter moest het copyrightteken gebruiken. Vreemd: corvo rarior albo, zeldzamer dan een witte raaf. Hij had de genuttigde cornedbeef nog op zijn cornea staan. Corriger la fortune is vals spelen door een valsspeler. Bij het cotardsyndroom (Jaarboek 2008) heb je weinig tot geen levensbesef. De coteriegeest tierde welig. De côtes du Rhône (Jaarboek 2008) heet kortweg rhônewijn. De cotoneaster is de dwergmispel. Cottagecheese is hüttenkäse. Een cottage orné is een villa of klein landhuis in landelijke stijl. De coulissefiguur bepaalde in feite door zijn optreden de couleur locale.

6. Het is niet allemaal couleur de rose, rozengeur en maneschijn, al leek de wereld roze gekleurd. Een couch is een ligbank, een couche een laag verf en een couchette een geïmproviseerd bed. Heb je de schrijfwijze van coulombtje al meegekregen? Met countervailing power kun je monopolisten neutraliseren. De country-and-western is de countrymuziek. In een coup d'oeil zag hij de coup de théâtre van de coup d'état. Haar coup de foudre voor zijn neef gaf hem de ultieme coup de grâce. Een courgette is een zucchini.

7. Het courtisanegezelschap at couscous uit Noord-Afrika. In de couponnetjstrein werd coupagewijn gedronken. Couragewater geeft je heldenmoed. Op de couveuseafdeling was het stil vandaag. Een

cover-up is een zorgvuldig geregisseerde operatie om iets geheim te houden. Een cowboyfilm is een wildwestfilm. De cpa is de centrale post ambulancevervoer, het CPB het Centraal Planbureau. Cpi staat voor characters per inch en CPI voor Consumentenprijsindex. De cpr is de cardiopulmonary resuscitation, de hartreanimatie. De CPU is de central processing unit, de centrale verwerkingseenheid (cve).

8. Een cracker is een criminele hacker. Cradle-to-cradle (jaarboek 2010) is het beginsel van ultiem hergebruik. Oude koek is in het Latijn: crambe repetita, crambe bis cocta of crambe recocta. Het crapuul kwam in opstand. Die meid is crazy. De CRC is de Costa Ricaanse colon. Een creabea (Jaarboek 2010) is een vrouw met een creatieve hobby. Ben jij creationist of darwinist? Het sluitende creditsaldo (niet te verwarren met de kredietruimte) staat aan de debetzijde. De crémant is een slechts licht mousserende wijn. De angstaanjagende creep was horribel creepy. De snelle verrassing was een verrassing. Soep à la crème is met room bereid.

9. Creneleren is bekantelen [niet in GB, VD]. Na de crème brûlée kwamen de crème de cacao, de crème de menthe, de crème de vanille en de crème de cassis op tafel. Desgewenst was er onder het gefiedel op de cremona ook koffie met crème fouettée beschikbaar. De creolistiek bestudeert de creoolse (Afro-Surinaamse) talen. De bijna gecrepeerde crêperiehouder (uitbater van een pannenkoekenhuis) vertelde dat je een crêpe suzette wel, maar een crêpe georgette niet kunt eten. De cretin met kropziekte verborg zich achter de cretonnen gordijnen. De om creuse vragende man was criant irritant. Het was een crime voor hem, maar zijn cri de coeur werd verhoord.

10. Crimen laesae majestatis is majesteitsschennis. De onbeantwoorde liefde dreef hem tot deze crime passionnel. Cristallitis is ontsteking van de ooglen. De croche is een achtste noot. De croesus was zo rijk als Croesus. Ondanks crohn (de ziekte van Crohn) croonde de man er lustig op los. Croque (Jaarboek 2010) is de verzamelnaam voor croque-monsieur en croque-madame. De rechtsback gaf een crosspass. De cross-over is een combinatie van genres. Crosssectoraal lijkt mij een containerbegrip. Het gerecht was en croûte gebakken. De crown, voormalige zilveren munt van vijf shillings, is de kroon. De cruzeiro in Brazilië is vervangen door de real.

11. Wat was me dat een crunchy (Jaarboek 2010) koekje! Een crumble is een Engels toetje van kruimeldeeg met vruchten. Cruft's is de grote tweedaagse hondententoonstelling te Londen, in februari. De csardas is een Hongaarse volksdans. Een cubaan (havanna) kun je roken, een cuba libre drinken. Bij het cubitaletunnelsyndroom (Jaarboek 2010) heb je een gsm-elleboog dan wel een telefoonelleboog. De cubitus is overigens de elleboog. De cucurbitaceëen omvatten de komkommerfamilie. Jij kent alle ins en outs nog; ben jij de laatste der Mohikanen?

12. Ook een christelijke scholengemeenschap (csg) heeft een centraal schriftelijk eindexamen (cse). Een côtelette suisse is gevuld. Een coupe-file is een voorrangkaart. Wat doet een coverband? Wel, die rijdt of speelt. Een crèmerie is een ijssalon. De crêpe de Chine is een licht zijden crêpeachtig weefsel. Een croton is een kreeftsbloem. In Nederland is CRM de aanduiding van een voormalig ministerie en c.r.m. die van candidatus reverendi ministerii.

13. Een cul-de-sac (Jaarboek 2007) is een doodlopende straat of steeg en figuurlijk een betoog waarin men zich vastpraat. Een culi is een lekkerbek, een smulpaap. Culilit (Jaarboek 2007) is culinaire literatuur. De cultschrijver schreef een cultboek. De betalingscultuur was minimaal in tegenstelling tot de graaicultuur. Culturen kunnen maar al te goed clashen. Een cultuursnob is een blauwnagel, een ongle-bleu. Rotterdam bestaat uit de binnenstad cum annexis (c.a.). Neem mijn woorden maar cum grano salis (niet letterlijk, met een korreltje zout). 'Cum insanientibus furere' is 'hullen met de wolven in het bos'. Deed hij het cum suis (met de zijnen) of cum suibus (met de zwijnen)? Ook jouw cupidoboog (Jaarboek 2009) zit onder je neus.

14. Dat is curae secundae, van later zorg. De curbmarkt vond vroeger op de trottoirs plaats. Een curfew is een avondklok. Hij hield zijn rede voor de vuist weg, currente calamo. Een curveschaar is een schaar om curven of profielen in metaal te knippen. Het cushingsyndroom is een stofwisselingsziekte. De custos morum is de hoeder der goede zeden. Een cutaway is een jacquet. Cuticulam curare is het er goed van nemen. De volgende afkortingen moet u wel kennen: cv (centrale verwarming), CVA (cerebrovasculair accident, beroerte), cvb (commissie van beheer), CvB (College van Bestuur), cvr (cockpitvoicerecorder), CVS (chronischevermoeidheidssyndroom), cvt (commissie van toezicht) en cy (Cyprus op internet).

15. Een cybercafé is een virtueel café. Een cyborg is een fantasiewezen dat half mens, half machine is. Een cycloop is een reus met één rond oog in het midden van het voorhoofd. Een cyclostyle is een stencilmachine om mee te stencilen. De cynicus kon cynisch lachen. De cyperse kat speelde in het cypergras. De cystic fibrosis is de taaislijmziekte. Via cystografie werd cystitis vastgesteld. De letters CZK staan voor de Tsjechische kroon (koruna) en czs is de afkorting van centrale zenuwstelsel.

Rein Leentfaar